

Kauzálna príslušnosť súdu

Causal Competence of Court

Samuel RYBNÍKÁR¹

ABSTRAKT

Autor v príspevku prezentuje právne závery uznesenia Najvyššieho súdu SR z 20. januára 2021 sp. zn. 5 Ndob 15/2020, v ktorom Najvyšší súd SR pri rozhodovaní sporu o príslušnosť súdu podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok zaujal stanovisko k otázke, ktorý civilný súd je kauzálny príslušný rozhodovať o žalobou uplatnenom nároku, ktorý vyplýva z pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom a týka sa odmeny za zlepšovacie návrh.

ABSTRACT

In the contribution the author presents the legal conclusions of the resolution of the Supreme Court of the Slovak Republic of 20 January 2021, file No. 5 Ndob 15/2020. In the decision the Supreme Court of the Slovak Republic ruled on the competence of court under the provision of Section 43 paragraph 2 of Act No. 160/2015 Coll. Code of Civil Contentious Procedure. The supreme court has delivered its opinion as to which civil court is causally competent to rule on a claim presented by action based on an employment relationship between an employee and an employer and related to a rationalisation proposal remuneration.

Kľúčové slová

rozhodnutie o príslušnosti, pracovnoprávny spor, kauzálna príslušnosť, zlepšovacie návrh, spor z priemyselného vlastníctva

Key words

Competence Decision, Employment Dispute, Causal Competence, Rationalisation Proposal, Dispute on Industrial Property

Úvod

Súdny systém SR čakajú veľké zmeny. Ich rozsiahlosť a praktický dosah na výkon súdnictva je často podceňovaný. So záujmom som si preto prečítal článok pani riaditeľky legislatívno-právneho odboru Úradu priemyselného vlastníctva SR v ostatnom čísle časopisu Duševné vlastníctvo na tému priemyselné vlastníctvo a kauzálna príslušnosť v civilnom a správnom súdnictve. Rád by som tiež vyslovil isté obavy vo vzťahu k presunu kauzálnej príslušnosti vo veciach priemyselného vlastníctva v správnom súdnictve na nový Správny súd v Žiline bez toho, aby sme poznali odpoveď na jeho personálne obsadenie. Problematika správneho súdneho prieskumu rozhodnutí a opatrení Úradu priemyselného vlastníctva SR je skutočne veľmi špecifická a sudcovia Správneho kolégia Krajského súdu Banská Bystrica sa na ňu dlhodobo špecializujú, o čom svedčí aj kvalita týchto rozhodnutí.

Rozhodol som sa preto tentoraz prispieť do časopisu uznesením Najvyššieho súdu SR z oblasti riešenia sporov o kauzálnu príslušnosť. Nebudem prezentovať právne závery dnes dobre známych a diskutovaných uznesení Najvyššieho

súdu SR, ktoré boli uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. 42/2020 (obchodné meno) a č. 43/2020 (doménové meno). Vybral som iné veľmi aktuálne, nie menej zaujímavé, uznesenie z 20. januára 2021 sp. zn. 5 Ndob 15/2020, v ktorom Najvyšší súd SR pri rozhodovaní sporu o príslušnosť súdu podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok zaujal stanovisko k otázke, ktorý civilný súd je kauzálny príslušný rozhodovať o žalobou uplatnenom nároku, ktorý vyplýva z pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom a týka sa odmeny za zlepšovacie návrh. Cieľom tohto príspevku nie je podať právnu analýzu či kritiku tohto rozhodnutia, s jeho právnymi závermi sa možno stotožniť.

1 Skutkové okolnosti sporu

Žalobou doručenou Okresnému súdu Piešťany sa žalobca domáhal vydania platobného rozkazu na zaplatenie sumy s príslušenstvom titulom odmeny za zlepšovacie návrh a titulom náhrady škody za neoprávnené využívanie zlepšovacieho návrhu zamestnávateľom.

* Uvedený text nepodliehal recenznému konaniu.

1 Mgr. Samuel Rybníkář, PhD., je asistentom sudcu Najvyššieho súdu SR, pôsobí tiež ako odborný asistent na Katedre správneho práva, práva životného prostredia a finančného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave; e-mail: samuel.rybnikar@nsud.sk.

Okresný súd Piešťany postupom podľa ustanovenia § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len ako CSP) postúpil vec Okresnému súdu Banská Bystrica s poukazom na predmet sporu – zaplatenie odmeny za zlepšovacie návrh a zároveň náhrady škody za neoprávnené využívanie zlepšovacieho návrhu v zmysle ustanovenia § 75 zákona č. 527/1990 Zb. o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch v znení neskorších predpisov (ďalej len ako zákon č. 527/1990 Zb.), ktorý je podľa názoru Okresného súdu Piešťany súčasťou priemyselných práv s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. júna 2020 sp. zn. 1 Ndob 6/2020.

Okresný súd Banská Bystrica podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP vyslovil nesúhlas s postúpením veci a spis bez rozhodnutia predložil Najvyššiemu súdu SR ako súdu spoločne nadriadenému Okresnému súdu Piešťany a Okresnému súdu Banská Bystrica na rozhodnutie sporu o príslušnosti. Okresný súd Banská Bystrica svoj nesúhlas s postúpením veci odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 25 CSP, ktoré upravuje kauzálnu príslušnosť v sporoch z priemyselných práv, pričom uviedol, že ide najmä o spory týkajúce sa patentových práv, práv z úžitkových vzorov, práv topografií polovodičových výrobkov, práv ochranných známkov, práv označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení výrobkov a práv obchodných mien. Práva vyplývajúce zo zlepšovacieho návrhu nie sú podľa neho zaraďované medzi priemyselné práva. Podporne poukázal na to, že právny režim ochrany zlepšovacieho návrhu sa riadi zákonom č. 527/1990 Zb., pričom kritériá charakteristiky zlepšovacieho návrhu sú veľmi široké a vágne, zamestnávateľ má právo si uplatniť nárok na využívanie zlepšovacieho návrhu len v dvojmesačnej lehote po splnení si informačnej povinnosti zamestnanca a neopomenuteľnou skutočnosťou je fakt, že pôvodcovi zlepšovacieho návrhu (zamestnancovi) náleží len právo na odmenu. Ak sa zamestnávateľ rozhodne návrh prijať, strany (zlepšovateľ a zamestnávateľ) majú medzi sebou uzatvoriť zmluvu o prijatí ponuky zlepšovacieho návrhu a o odmene zaň.

Okresný súd Banská Bystrica poukázal aj na vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy, podľa ktorého sa výslovne do súdneho registra CbPv zapisujú iba spory podľa tam uvedených právnych predpisov, pričom zákon č. 527/1990 Zb. medzi nimi uvedený nie je.

2 Riešenie sporu o príslušnosť

Najvyšší súd SR ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Piešťany a Okresnému súdu Banská Bystrica po preskúmaní veci dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Banská Bystrica s postúpením veci je dôvodný. Predmetom sporu je určenie výšky odmeny za zlepšovacie návrh, pričom medzi stranami nie je sporné to, že takýto

návrh existuje a zamestnancovi zaň prináleží odmena. Ďalej je predmetom sporu náhrada škody za neoprávnené využívanie zlepšovacieho návrhu zamestnávateľom bez toho, aby so zamestnancom uzavrel dohodu predvídanú ustanovením § 73 zákona č. 527/1990 Zb. a nemajetková ujma podľa ustanovenia § 442a Občianskeho zákonníka.

V predloženej veci je riešená špecifická situácia z toho dôvodu, že v žalobnom návrhu sa žalobca domáha priznania práva z niekoľkých tvrdených hmotnoprávnych titulov. Nárok definuje ako nárok na odmenu zamestnanca (zlepšovateľa podľa zákona č. 527/1990 Zb.), nárok na náhradu škody podľa osobitného ustanovenia zákona č. 527/1990 Zb. a ešte aj nárok na nemajetkovú ujmu za porušenie práv duševného vlastníctva.

Základný procesný predpis upravujúci občianske súdne konanie, CSP, v ustanovení § 40 výslovne ukladá súdu povinnosť skúmať aj bez námietky vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania. Následne v ustanovení § 43 ods. 1 a 2 upravuje postup, keď dôjde ku kolízii medzi súdmi, týkajúcej sa ich miestnej a kauzálnej príslušnosti. Ak súd postupom podľa ustanovení § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená. Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú sudy viazané.

Osobitná úprava kauzálnej príslušnosti v ustanoveniach § 22 až § 33 CSP je úprava obsahujúca kritériá určenia príslušného súdu, ktoré s ohľadom na predmet konania určujú ako jediný oprávnený vo veci konať takto vymedzený súd aj pre prípad, že by bola inak založená podľa všeobecných ustanovení týkajúcich sa miestnej príslušnosti príslušnosť iného súdu prvej inštancie. Má tak povahu priority proti všetkým ostatným do úvahy prichádzajúcim vymedzeniam príslušnosti.

V prejednávanej veci nastala osobitná situácia stretu dvoch súdov s rozdielnou kauzálnou príslušnosťou, a to súdov špecializovaných na spory pracovnoprávne a na spory priemyselnoprávne. Okresný súd Piešťany, kauzálny príslušný pre oblasť pracovného práva, svoju úvahu oprel o rozhodnutie už publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 43/2020 s poukazom na v ňom uvedenú citáciu z odbornej literatúry, podľa ktorej k obdobným priemyselným právam patria práva obdobné priemyselným právam na výsledky tvorivej duševnej činnosti (právo zlepšovacích návrhov, právo nových spôsobov prevencie, diagnostiky chorôb a liečenia ľudí a zvierat a ochrany rastlín proti škodcom a chorobám, právo know-how) a práva obdobné priemyselným právam na označenie

(doménové mená, logo). Na druhej strane Okresný súd Banská Bystrica, kauzálne príslušný pre oblasť práv priemyselného vlastníctva, vychádzal zo zámeru zákonodarcu, aby spory v jeho kompetencii prejednávane úzko súviseli s agendou priemyselného vlastníctva, pričom podporne poukázal na to, že ani vykonávací predpis (spravovací poriadok) pre túto oblasť neodkazuje na súčasnú právnu úpravu zlepšovacích návrhov.

K argumentácii judikátom č. 43/2020 je dôležité uviesť, že toto rozhodnutie sa výlučne zaoberalo charakterom termínu „doménové meno“, vzhľadom na to, že na účely ustálenia kauzálnej príslušnosti bolo potrebné Najvyšším súdom zadefinovať tento pojem, keďže žiaden iný predpis sa ním nezaobrá. Na druhej strane, pojem zlepšovací návrh je pojmom zákonne definovaným predpisom č. 527/1990 Zb., pričom ide o predpis pôvodne upravujúci základné práva priemyselného vlastníctva, a to vynálezy, priemyselné vzory a aj zlepšovacie návrhy. Následne bol celý tento predpis, okrem niekoľkých ustanovení venovaných práve zlepšovacím návrhom, nahradený novým patentovým zákonom (zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov). S účinnosťou od 1. novembra 2001 tak bola celá agenda práv priemyselného vlastníctva týkajúca sa patentov upravená osobitným predpisom a na túto úpravu reflektuje (pri vymedzení vecí zapisovaných do príslušného registra CbPv) aj spravovací poriadok odkazom len na tento zákon, bez odkazu na úpravu zlepšovacích návrhov.

Pre interpretáciu pojmu zlepšovací návrh je však potrebné uviesť, že tradične sa medzi práva priemyselného vlastníctva v odbornej literatúre zaraďuje, ale takéto doktrinálne zaradenie v konečnom dôsledku nemôže poprieť primárny aspekt dôležitý z procesného hľadiska, a to skutočnosť, že vždy ide o vzťah medzi zamestnancom a zamestnávateľom (prirodzene, pokiaľ nepôjde o uplatňovanie si práva voči tretej osobe samotným zlepšovateľom či zamestnávateľom). V prejednávanej veci sa javí ako praktickým, účelným, hospodárnym a v zásade jednoznačným to, že primárne nejde o posúdenie existencie práva k určitému predmetu práv priemyselného vlastníctva, ale o spor

výlučne o zapltenie odmeny zamestnancovi zamestnávateľom, teda o spor, ktorý je potrebné charakterizovať ako spor pracovnoprávny. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi stranami pôjde predovšetkým o ustálenie výšky odmeny za zlepšovací návrh, pričom skutočnosť, že žalobca tento nárok spojil aj s nárokom na náhradu škody a na náhradu nemajetkovej ujmy, už nemôže mať dopad na formulovanú úvahu o prioritnom charaktere takéhoto sporu.

V prípade, že predmetom sporu je nárok vyplývajúci z pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom ohľadom odmeny za zlepšovací návrh, je kauzálne príslušným súdom súd pracovnoprávny a nie súd so zverenou priemyselno-právnou sporovou agendou.

Vychádzajúc z uvedených úvah vzhľadom na to, že v predloženej veci je podaná žaloba z nároku uplatneného zamestnancom voči zamestnávateľovi vo vzťahu k odmene za zlepšovací návrh vytvorený v rámci pracovnoprávneho vzťahu, pričom všeobecným súdom žalovaného je súd v územnom obvode Krajského súdu v Trnave, je v danej veci súdom príslušným na konanie Okresný súd Piešťany.

Literatúra

R 42/2020

R 43/2020

Unesenie Najvyššieho súdu SR z 20. januára 2021 sp. zn. 5 Ndob 15/2020

Unesenie Najvyššieho súdu SR z 24. júna 2020 sp. zn. 1 Ndob 6/2020

Unesenie Najvyššieho súdu SR z 25. apríla 2018 sp. zn. 5 Ndob 2/2018

Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok

Zákona č. 527/1990 Zb. o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch

Vyhľadávka Ministerstva spravodlivosti SR č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy

ÚRAD
PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SME TRANSPARENTNEJŠÍ – PRVÝKRÁT ZVEREJŇUJEME KVARTÁLNU SPRÁVU

Úrad priemyselného vlastníctva SR ešte viac približuje tému priemyselného vlastníctva verejnosti a podnikateľskému prostrediu. Rozhodli sme sa preto zverejniť Kvartálnu správu o stave priemyselného vlastníctva na Slovensku. Budeme prinášať pravidelné a transparentné informácie o činnostiach, ktoré patria do kompetencie nášho úradu.

Celú správu nájdete na: https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/images/novinky/2021/05/Kvartalna%20sprava_1%20kvartal%202021.pdf

KVARTÁLNA SPRÁVA O STAVE PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA NA SLOVENSKU

Platné predmety priemyselného vlastníctva k 31. 3. 2021

